

HUKUKTA TIBBA DAİR HERŞEY

Estetik Amaçlı Tıbbi Müdahalelerde Hukuki Sorumluluklar

Doç. Dr. Hukukçu
Ahmet TERZİOĞLU

Serbest Hekim – Plastik Cerrahi

19-20 Ekim 2019 Gaziantep

HUKUKTA TIBBA DAİR HERŞEY

SEMPOZYUMU

19-20 EKİM 2019

ORGANİZASYON

Acil Tıp Uzmanları Derneği (ATUDER),
Gaziantep Üniversitesi,
Hasan Kalyoncu Üniversitesi,
Hukukçu Hekimler Derneği

Sempozyum Başkanları

Prof. Dr. Ali GÜR: Gaziantep Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Edibe SÖZEN: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Başar CANDER: ATUDER Başkanı

Koordinatörler

Prof. Dr. Behçet AL: Gaziantep Üniversitesi
(ATUDER Genel Sekreteri)
behcetal@gmail.com; +90 533 8107690

Prof. Dr. Ömer ÖZKAN: Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Dekanı

Sekreterler

Dr. Öğretim Üyesi M Murat OKTAY: Hasan Kalyoncu Üniversitesi
mmurat_ok@yahoo.com; +90 505 7300508

Uzm. Dr. Avk. Cengiz BAYRAM: Hukukçu Hekimler Derneği
sedefkarsedef@yahoo.com; +90 532 2540359

Yer: Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Oditoryum Salonu

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
- ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur
- c. Zarar
- d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

KONU AKIŞI

- **ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ**

- ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur
- c. Zarar
- d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ

Tıbbi Müdahale;

Tıp mesleğini icraya yetkili bir kişi tarafından, **doğrudan veya dolaylı tedavi amacıyla** gerçekleştirilen işlemlerdir. Türkiye sınırları dahilinde tıbbi müdahalede bulunabilmek, yani hekimlik yapabilmek için 1928 tarihli 1219 sayılı Tababet ve Şuabat-ı San'atlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun'da (TŞSTK) sayılan şartlara sahip olmak gerekmektedir. Aynı kanunun 3. maddesine göre ise "cerrahi ameliyeleri" yapabilmek için uzmanlık diplomasının olması şarttır.

TŞSTK-m.3: Yukarıdaki maddelerde zikredilen tabip diplomasını **ve** fenni, cerrahi veya şuabatında **ihhlas sahibi olduğuna dair** işbu kanunun tarifleri dairesinde vesaiki lazimeyi haiz olmıyan hiç bir kimse hiç bir ameliyei cerrahiye icra edemez.

Tıbbi Müdahalenin Hukuka Uygunluğu

Sağlık amacı ile vücut bütünlüğüne yapılan müdahalenin hukuka uygun olabilmesi ve “tıbbi” olarak değerlendirilebilmesi için taşınması gereken dört temel unsur bulunmaktadır. Bu unsurları taşımayan tıbbi müdahaleler kural olarak hukuka aykırı sayılmaktadır. Bu unsurlar;

1. Tıbbi bir zorunluluk (endikasyon) bulunmalı,
2. Tıbbi müdahale yasaya uygun yapılmalı,
3. Tıp mesleğini uygulamaya yetkili kişilerce yapılmalı,
4. Tıbbi müdahaleye hastanın rızası olmalıdır.

ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ

SAĞLIK;

WHO: "Sağlık, sadece hastalığın olmaması değil fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden de tam bir iyilik halidir".

HHY-m.5: "Sağlık, bedeni, ruhi ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir".

ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ

A: Kişilerin “bedeni, ruhi ve sosyal iyilik hali” için güzelleşme amaçlı da olsa estetik ameliyat olmaları Anayasal bir hak olan sağlık hakkı kapsamında değerlendirilmelidir.

A’: Estetik ameliyatlara sadece güzel bir görünüm için yapıldıklarından hukuka aykırıdır. Estetik müdahale tedavi amacı gütmeyen gibi; koruma ya da acı dindirme amacı da yoktur.

Görüşümüz: Tıbbî müdahale tanımında sözü geçen “doğrudan ya da dolaylı tedavi” amacının estetik ameliyatlarda da bulunması nedeniyle estetik ameliyatlara ve girişimlere, tıbbî müdahale kapsamında değerlendirilmelidir.

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
- **ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU**

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur
- c. Zarar
- d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

ESTETİK CERRAHİN SORUMLULUĞU

Hekim ile hasta arasında önceden kurulmuş bir sözleşme varsa, ortaya çıkacak uyuşmazlık bu **sözleşmeye** göre; sözleşme yoksa, **haksız fiile** ait yasal düzenlemelerle çözülmeye çalışılır. Her iki durumda da sorumluluğun kurucu unsuru "kusur" olduğundan, yapılan tıbbi girişimler sonucu oluşan zarardan hekimi sorumlu tutabilmek için hekimin kusurlu olması gerekir.

ESTETİK CERRAHİN SORUMLULUĞU

Estetik cerrahi işlemleri diğer cerrahi işlemlerden ayıran en önemli özellik, estetik işlemlerin kişinin doğrudan **dış görünümünde değişiklik** yapması ve **sonucun taahhüt edilmiş** olmasıdır.

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
- ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur
- c. Zarar
- d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği;

Hekim ile hasta arasında kurulan hukuki ilişkinin niteliği genel olarak “**vekalet sözleşmesi**” olarak kabul edilir. Buna karşılık güzellik amacıyla yapılan tıbbi girişimler ise “**eser sözleşmesi**” kapsamında değerlendirilmektedir.

Bu iki sözleşme arasındaki ayırt edici fark eser sözleşmesinde **sonuç garantisi** verilmesidir.

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
- ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

a. Vekalet Sözleşmesi

b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

a. Sözleşmeye Aykırılık

b. Kusur

c. Zarar

d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Vekalet Sözleşmesi;

Hukukumuzda hasta ile hekim arasındaki sözleşme "vekalet sözleşmesi"dir. Vekalet sözleşmesinde vekil sıfatına sahip olan hekim söz konusu işi görürken yöneldiği sonucun elde edilmemesinden sorumlu olmayıp bu sonuca ulaşmak için gösterdiği çabanın, yaptığı işlemlerin, eylemlerin ve davranışların **özenli olmayışından doğan zararlardan** dolayı sorumludur.

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
- ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

a. Vekalet Sözleşmesi

b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

a. Sözleşmeye Aykırılık

b. Kusur

c. Zarar

d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Eser Sözleşmesi;

TBK-m.470: *Eser sözleşmesi, yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.*

Karşılıklı rızaya dayanan bir sözleşmedir. Kural olarak bir şekle tabi değildir, yani sözlü, yazılı veya resmi şekilde yapılması mümkündür. Ancak uyuşmazlık durumlarında kullanmak amacıyla yazılı yapılmasında özellikle hekim açısından büyük yarar vardır.

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Eser Sözleşmesi Değildir Diyenler;

- Cerrahi müdahaleler, sahip oldukları özellikler nedeniyle başarıyla sonuçlanacakları konusunda gerçekçi olarak önceden taahhüt verilmesine uygun değildir.
- Eser sözleşmesinde yer alan "eserin teslimi ve muayenesi" ilkesinin uygulanması mümkün değildir.
-

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Eser Sözleşmesi Değildir Diyenler;

"Her şeyden önce, maddi olmayan bir sonuç, ancak mahiyeti bakımından bir çalışma sonucu olarak vaad edilmeye elverişli olduğu takdirde bir eser sözleşmesinin konusunu oluşturabilir. Bir öğretim, dava veya tedavide belli, başarılı bir sonuca erişilmesi, bu husus, mahiyeti gereği tartılamayan ve yükümlülük altına girenin gücü dışında kalan faktörlere bağlı olduğundan, gerçekleştirileceğinin önceden yükümlenilebilmesine elverişli değildir. Bu yüzden özel bir öğretim sözleşmesi, dişlerin veya bir hastalığın tedavisine, cerrahi bir ameliyata, hatta **vücudun sağlığa kavuşturulması ile ilgili olmayan bir estetik ameliyata ilişkin sözleşmeler eser sözleşmesi olarak nitelendirilemezler.** Estetik ameliyat sınırda kalan bir hal olmakla birlikte, onda da cerrahi müdahalenin yüksek kişisel karakteri ve taraflar arasındaki belirgin güven ilişkisi dolayısıyla vekalet hükümleri uygulanmalıdır."

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Eser Sözleşmesidir Diyenler;

- Hekimin belirli bir sonucu ve tedaviyi taahhüt ederek eser sözleşmesi yapabileceği, estetik ameliyatlarda da hekimin sonucu taahhüt ettiğini, bu nedenle estetik ameliyatların eser sözleşmesine konu olabileceği ileri sürülür.
- Tıp biliminin ve uygulamada yararlanılan teknik araçların gelişmesi, hekimin bazı müdahalelerde sonucu taahhüt edebilmesine imkân sağlamıştır. Bu nedenlerle tıbbî müdahalenin türü, bir eser meydana getirilmesine veya bir sonucun taahhüt edilmesi uygunsa (estetik ameliyatlar), bu işlem eser sözleşmesi sayılmalıdır. Bu tür müdahalelerde eser sözleşmesine dayanmak, hastanın haklarını daha kolay koruyabileceği "ayıba karşı tekeffül" hükümlerinin uygulanmasını da sağlar. "Ayıba karşı tekeffül" hükümlerinin uygulanması demek, hastanın tazminat talebinden başka, onarım, sözleşmeden dönme ve bedelin indirilmesi gibi seçimlik haklarının da olması demektir.

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Yargıtay;

- **Kepçe Kulak Ameliyatı:** Yargıtay 15. Hukuk Dairesi, Esas No: 2017/2286, Karar No: 2017/3847
- **Rinoplasti:** Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, E:1993/131 K:1993/2741
- **Yüz Germe ve Yağ Alma:** Yargıtay 15. Hukuk Dairesi, 2018/5312 E. , 2019/139 K.

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

"Estetik ameliyatlarda, ameliyatı yapan doktor, estetik görünüm konusunda belli bir teminat vermişse, taraflar arasındaki bu sözleşme, eser sözleşmesidir. Eser sözleşmesinde de vekalet akdinde olduğu gibi yüklenici, işi sadakat ve özenle yapmakla borçlu olup davalı doktor, mesleki bilgisinin tüm icaplarını yerine getirdiğini ispatla zorunludur. Davada dayanılan maddî olgu, burnun estetik ameliyat yapılmak suretiyle istenilen ve kararlaştırılan biçim ve şekle uygun güzel bir görünüm kazandırılmasıdır. Bu olgudan hareket edildiğinde, böyle bir sözleşmede sonucun ortaya çıkması yönünde teminat verilerek borç altına girildiği, diğer bir anlatımla belli bir sonucun elde edilmesinin kararlaştırıldığı kuşku ve duraksamaya yer olmayacak şekilde açıktır. O nedenle, bu tip sözleşmenin eser sözleşmesi olarak kabul edilmesi hâlin icaplarına ve tarafların iradesine uygun düşeceğinin kabul edilmesi gerekir. Gerçekte de bu sözleşmedeki yükümlülük vekâlet sözleşmesinin konusunu oluşturan bir iş görme niteliğinde değildir. Çünkü, burada vekâlet akdindeki unsurların aksine çalışma sonunda; istenilen belli bir sonucun mutlaka elde edilmesi amacı güdülmektedir".

(Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, E: 1993/131 K: 1993/2741)

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
- ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur
- c. Zarar
- d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sorumluluğun Şartları:

Estetik cerrah ile hasta arasındaki uyumsuzluklarda estetik cerraha sorumluluk yükleyebilmek için şu şartların gerçekleşmiş olması gerekir;

1. Cerrahın **sözleşmeye aykırı** bir davranışı olmalı,
2. Bu davranış **kusurlu** olmalı,
3. Bu davranış nedeni ile hasta **zarar** görmüş olmalı
4. Bu davranış ile zarar arasında bir **illiyet bağı** bulunmalıdır.

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
- ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık**
- b. Kusur
- c. Zarar
- d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

1. Cerrahın Sözleşmeye Aykırı Bir Davranışı Olmalı:

Hasta ile hekim arasındaki uyumsuzlukların çoğunluğu borcun yerine getirilmemesinden değil, "gereği gibi" yerine getirilmemesinden kaynaklanmaktadır. Estetik cerrahın asıl borcu ameliyatı yapmak yani "eser" yaratmaktır. Ancak hekimin bunun yanında başka yükümlülükleri de vardır.

i. Eseri Yapma Borcu:

ii. Tanı Koyma ve En Uygun Tedaviyi Seçip Uygulama Borcu:

iii. Eseri Bizzat Yapma Borcu:

iv. Hastayı Aydınlatma Borcu:

v. Sadakat ve Özen Gösterme Borcu:

vi. Arşivleme Borcu:

vii. Sır Saklama Borcu:

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Hastayı Aydınlatma Borcu:

Hastanın önerilen tedaviye razı olup olmama konusunda serbest iradesiyle karar verebilmesi için yeterince bilgilendirilmesi gerekir. Estetik cerrah, vereceği bilgilerle, hastayı, uygulanması düşünülen tıbbi müdahale üzerinde serbestçe karar verebilecek duruma gelmesini sağlamalıdır. Serbest iradeye dayanan rıza, gerçekleştirilecek tıbbi müdahalenin hukuka uygunluğunu sağlayacağı için büyük önem taşımaktadır. Hastanın tıbbi müdahaleye rıza göstermesi, temelini Anayasa'nın 17. ve Medeni Kanun'un 24. maddelerinde bulan "kendi geleceğini bizzat belirleme hakkına" dayanmaktadır.

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Hastayı Aydınlatma Borcu:

Yeterli şekilde aydınlatılmadığı için hastanın rızası geçerli kabul edilmezse, usulüne uygun şekilde icra edilmiş olsa bile, tıbbi müdahale hem sözleşmeye ve hem de hukuka aykırı olur. Bu durumda, estetik cerrah, tedavinin olumsuz bir sonucu için herhangi bir kusuru bulunmasa bile, hastayı aydınlatmaması yeterli bir kusur sayılarak, sorumlu tutulur.

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Hastayı Aydınlatma Borcu:

Hekimlik Meslek Etiği Kurallarının, "Aydınlatılmış Onam" başlığı altında düzenlenen 26. maddesinde *"Yapılacak aydınlatma hastanın kültürel, toplumsal ve ruhsal durumuna özen gösteren bir uygunlukta olmalıdır"* denilmektedir. Yani verilecek bilgiler, hasta tarafından anlaşılabilir biçimde ve düzeyde verilmelidir.

Aydınlatma, cerrahi müdahaleye onay verilmesinden önce yapılmalı, hastaya karar verebilmesi için *"yeterli zaman"* tanınmalıdır.

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Hastayı Aydınlatma Borcu:

Yeterli Zaman:

“Yeterli zaman”ın ne kadar olduğu konusunda belirsizlikler yaşanmaktadır. Örneğin Avusturalya'da Tabipler Birliği, kozmetik cerrahi uygulanacak hastalara belli bir "yeterli süre" (cooling-off period) verilmesinin zorunlu hale getirilmesini, bu sürenin de 18 yaşından büyük kişilerde **1 hafta**, 18 yaşından küçük kişilerde ise **3 ay** olması gerektiği önerisini getirmiştir. Üstelik 18 yaşından küçük kişilerin bir psikolog veya bir psikiyatrist tarafından değerlendirilmesinin de zorunlu olması önerisi getirilmiştir.

Bu konu ile ilgili Avrupa Komisyonu tarafından alınmış kararlarda ise yeterli sürenin "**en az 3 gün**" olması gerektiği bildirilmiştir.

Hastanın ameliyata alınacağı gün imzalatılan aydınlatılmış onam formunun da yeri geldiğinde, işini dikkat ve özenle yapmış olsa bile estetik cerrahın bir kusuru olarak karşımıza çıkabileceğini unutmamalıyız.

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Hastayı Aydınlatma Borcu:

Estetik cerrah, hastaya, ameliyata rıza gösterip göstermeme konusundaki kararını etkileyebilecek **"her şeyi"** bildirmelidir. Buradaki **"her şeyi"** ifadesi çok geniş tanımlanmaktadır. O kadar ki "ameliyatlarda rastlanması mümkün, hafif ve geçici zarar tehlikeleri yanında, **gerçekleşme olasılığı son derece az olan ya da müdahaleden önce öngörülmesi imkânsız veya tıp biliminde henüz tanımlanmamış tehlikeler konusunda da hasta aydınlatılmalıdır**" şeklinde tanım yapanlar da vardır. Ancak "öngörülmesi imkansız" ve "tıp biliminde henüz tanımlanmamış" tehlikeler konusunda aydınlatma yapmanın mümkün olmadığı, bu tehlikeleri bir hekimin önceden bilmesini beklemenin hayatın olağan akışına ters bir durum olduğu aşikardır.

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Hastayı Aydınlatma Borcu:

Aydınlatmanın kapsamı şartlara göre genişletilebilir, daraltılabilir ya da tamamen ortadan kalkabilir. Bu konuda, “müdahalenin ivediliği” ve “müdahaleye bağlı tehlikenin büyüklüğü” kıstasları göz önünde tutulmaktadır. Tıbbî müdahalenin ivediliği azaldıkça, aydınlatma borcunun kapsamı genişlemektedir. Güzelleştirme amaçlı estetik ameliyatların, diğer tıbbî müdahaleler ile kıyaslandığında, ivediliğinden söz edilmesi mümkün değildir. Bu nedenle aydınlatma borcunun kapsamı bu tür operasyonlarda dar değil, oldukça geniş tutulmalı ve hasta en küçük riskler konusunda bile aydınlatılmalıdır.

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Hastayı Aydınlatma Borcu:

Genel hukuk kuralına göre, bir iddianın sahibi, iddiasını ispatla yükümlüdür. Bu nedenle "beni aydınlatmadan rızamı aldılar" iddiasında bulunan hasta, bu iddiasını kanıtlamak zorundadır. Diğer yandan, hasta-estetik cerrah ilişkisinde güçsüz tarafın hasta olduğu dikkate alındığında, ispatın estetik cerraha yüklenmesi (ispat yükünün tersine çevrilmesi) de mümkündür. Yargıtay'ın da, aydınlatmayı ispat yükünün hekim üzerinde olduğuna dair kararları mevcuttur.

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
 - ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU
- SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur**
- c. Zarar
- d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

2. Cerrahın Bu Davranışı Kusurlu Olmalı:

Estetik cerrahın sözleşmeye dayalı sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için, sözleşmeye aykırı hareketinin, "**kast**" veya "**ihmal**" şeklinde kusurlu olması gerekmektedir. Estetik cerrahın sorumluluğunda kusur, genellikle ihmal seklindedir. Borçlar Kanununa göre borçlunun kusurlu olduğu varsayıldığından, sözleşmeye dayalı sorumlulukta borçlunun kusurunu ispatlamak gerekmez. Kusurlu olmadığını ispat yükü ise, borçlunun, yani estetik cerrahın üzerindedir.

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
 - ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU
- SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur

c. Zarar

d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

3. Bu Davranış Nedeni İle Hasta Zarar Görmüş Olmalı:

Zarar, bir kişinin malvarlığında veya şahıs varlığında iradesi dışında meydana gelen eksilmedir.

Türk hukukunda zarar sözünden, daha çok maddi zarar anlaşılmaktadır. Bu da, mal varlığının fiilen azalması (fiili zarar) ve malvarlığının artması gerekirken artmaması (kârdan yoksun kalma veya kazanç kaybı) şeklinde gerçekleşir. Örneğin, hatalı yapılan bir estetik ameliyatın hastayı ikinci bir ameliyat olmak zorunda bırakması ve bunun beraberinde getirdiği maddi kayıplar fiili zarar; hatalı bir estetik ameliyatla yüzünde sabit bir yara izi kalan sinema sanatçısının yeni film sözleşmeleri yapma şansını kaybetmesi nedeniyle uğradığı zarar ise, yoksun kalınan kazanç kaybıdır.

Manevi zarar ise, güzelleştirme amaçlı bir estetik ameliyat olan hastanın, sözleşmeye aykırı ve kusurlu bir ameliyat sonucu veya estetik cerrahın aydınlatma yükümlülüğüne ya da sır saklama borcuna aykırı davranması sebebiyle hayat zevkinde ve sevincinde azalma olması halinde söz konusu olur.

Maddi ve manevi zararı ispat yükü, hastanın üzerindedir.

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
 - ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU
- SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur
- c. Zarar

d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

4. Bu Davranış İle Zarar Arasında Bir İlliyet Bağı Bulunmalıdır:

Estetik cerrahın sorumlu tutulabilmesi için sözleşmenin ihlali ile zarar arasında uygun nedensellik bağının bulunması gereklidir. Ancak, **aşağıda sayılan 3 neden varsa nedensellik bağı kesilir ve bu durumda estetik cerraha sorumluluk yüklenemez.**

i. Mucbir Sebep: İnsanın egemenlik alanı dışındaki bir olay, estetik cerrahın davranışı ile zarar arasındaki nedensellik bağını kesmişse ve zarara tek başına yol açmışsa, örneğin ameliyat sırasında meydana gelen depremde hasta ölmüşse, artık estetik cerrah ölüm sonucundan sorumlu değildir

ii. Üçüncü Kişinin Kusuru: Üçüncü kişinin davranışının zararlı sonuç üzerindeki etkisi, zararlı sonucun uygun sebebi sayılmasına yetecek kadar etkiliyse, örneğin estetik burun ameliyatından sonra, henüz burnu alçıdayken hasta bir kavgaya karışmış ve burnuna darbe almışsa estetik cerrah, hastanın burundaki şekil bozukluğundan sorumlu tutulamaz.

iii. Hastanın Kusuru: Meydana gelen zararlı sonuca, hastanın kendi davranışı yol açmışsa, örneğin iyileşme sürecinde hastanın yapması gereken şeyleri yapmaması ya da yapmaması gereken şeyleri yapması veya tedavinin durdurulmasını istemesi, estetik cerrahın sorumluluğunu sonlandırır.

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
 - ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU
- SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur
- c. Zarar
- d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK-1

Estetik cerrahın özel bir hastanede hizmet sözleşmesiyle veya devlet hastanesinde devlet memuru sıfatıyla çalıştığı durumlarda, hasta ile estetik cerrah arasında bir sözleşme bulunmadığından, estetik cerrahın sorumluluğu, haksız fiil hükümlerine göre değerlendirilir. Çünkü böyle durumlarda hasta, ya özel hastaneyle tedavi konusunda bir sözleşme yapmıştır veya devlet hastanesine, kamu hukuku ilişkisi içerisinde başvurmuştur.

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK-2

Estetik cerrah ile hasta arasındaki sözleşmenin imkansızlık veya hukuka ve ahlaka aykırılık sebepleriyle geçersiz olması durumunda, hukuk düzeninin yok saydığı bir sözleşmeye dayanılarak dava açılamayacağından, genel sorumluluk hükümleri olan haksız fiil esaslarına göre dava açılmalıdır.

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMNLULUK-3

Estetik cerrah ile hasta arasında geçerli bir sözleşme bulunmasına rağmen, ameliyat sonunda hastanın ölmesi sebebiyle hasta yakınlarının estetik cerraha karşı açacakları maddi ve manevi tazminat davalarının temeli de haksız fiile dayanmaktadır. Çünkü hasta yakınlarının uğradığı zarar, estetik cerrahın sözleşmeye aykırı davranışından doğmuş olmasına rağmen, estetik cerrah ile hasta yakınları arasında bir sözleşme bulunmamaktadır.

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Estetik cerrahın haksız fiilden kaynaklanan sorumluluğunun söz konusu olabilmesi için, “hukuka aykırılık, kusur, zarar, illiyet bağı” şartlarının gerçekleşmesi gerekir. Ancak sözleşmeye dayalı sorumlulukta (haksız fiilden farklı olarak);

- Karşı tarafın kusurunu ispat yükünün bulunmaması,
 - Yardımcı kişilerin fiillerinden sorumlulukta kurtuluş kanıtı getirilememesi ve
 - Zamanaşımı bakımından daha uzun sürenin geçerli olması sebepleriyle,
- sözleşmeye dayalı sorumluluğa baş vurulması, hastanın daha lehine olduğundan, hasta tarafından haksız fiile dayanılması tavsiye edilmemektedir.

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
- ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur
- c. Zarar
- d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Güzelleştirme amaçlı estetik ameliyattan kaynaklanan sorumluluk, sözleşme ve haksız fiil dışında, bazı durumlarda vekâletsiz iş görmeden de kaynaklanabilir. Bu durum, özellikle ameliyatın devamı sırasında ortaya çıkan bir zorunlu genişletme halinde söz konusu olur. Çünkü genişletilen kısım için estetik cerrah ile hasta arasında herhangi bir sözleşme bulunmamaktadır. Bu gibi hallerde, Borçlar Kanununun “vekâletsiz iş görme” hükümleri uygulanır.

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
- ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur
- c. Zarar
- d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- **KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:**
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:

Kamu Hastanesinde:

Kamu hastanelerinde çalışan hekim, hemşire, hasta bakıcı, anestezi teknisyeni gibi personel, kamu personeli statüsündedir. Yerine getirdikleri hizmet, İdare Hukuku anlamında bir idari faaliyettir. Bu nedenle, hasta ile hekim veya hasta ile hastane arasında özel hukuk anlamında sözleşmeye dayanan ya da sözleşme dışı bir ilişki oluşmaz.

Estetik ameliyat sonucunda zarar gören hasta, somut olayın özelliklerine göre devlet veya ilgili kamu tüzel kişiliği aleyhine, **İdare Hukuku esasları çerçevesinde** dava açmak zorundadır.

KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:

Kamu Hastanesinde:

Kusur, **hizmet kusuru** ve **görev kusuru** olarak ikiye ayrılır. **Hizmet kusuru**, idarenin kuruluşunda, düzenlenmesinde ve işleyişinde ortaya çıkan aksamadır. Hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi şeklinde ortaya çıkabilir. Hizmet kusuru işleyen idare, ortaya çıkan tüm zararı tazmin yükümlülüğü altındadır.

Görev kusuru ise, kamu personelinin, yerine getirmekle yükümlü olduğu kamu görevini ifa ederken uyulması zorunlu kuralları çiğnemesi ve bu yüzden bir zarara yol açmasıdır. Bu durumda da idare, ortaya çıkan zararı ödemekle yükümlü olmasına rağmen, ödediği tazminattan kusuru oranında kamu personeline rücu edebilir.

KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:

Özel Hastanede:

Özel hastanelerde yapılan estetik ameliyatlar, kural olarak bir **"hastaneye kabul sözleşmesine"** dayanılarak gerçekleştirilir. Hastanede çalışan estetik cerrah ile hasta arasında bir sözleşme ilişkisi bulunmadığından, asıl sorumlu, sözleşmenin tarafı olan hastane işleticisidir. Estetik cerrahlar ile diğer sağlık personeli ise **"ifa yardımcısı"** sayılır. Dolayısıyla, bunların zarar verici fiilleri için Borçlar Kanununun 116. ve şartları varsa 66. maddesine dayanılarak hastane işleticisine; ifa yardımcılarının kusuru varsa, haksız fiil hükümlerine dayanılarak onlara karşı dava açılabilir. Açılan dava sonucunda tazminat ödemek zorunda kalan hastane işleticisi, kusuru oranında estetik cerraha ve diğer ifa yardımcılara rücu edebilir.

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
- ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur
- c. Zarar
- d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- **SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT**
- SORUMLULUKTAN KURTULMA

SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT

MADDİ TAZMİNAT: Güzelleştirme amaçlı estetik ameliyattan kaynaklanan maddi zararın tazmininde, öncelikli olarak ek tedavi ve ameliyat masrafları, kusurlu müdahale nedeniyle hastanın uğradığı kazanç kaybı (çalışma yeteneğinin kaybından doğan zararlar) ve ekonomik geleceğinin sarsılmasından doğan zararları estetik cerrah, kamu hastanesi veya özel hastane tazmin etmek zorundadır. Tazminat, kural olarak doğrudan zarar görene ödenmekle birlikte, hastanın ölümü halinde geride kalan yakınları da "destekten yoksun kalma tazminatı" isteyebilir. Uğranılan zararın gerçek miktarını ispat yükü, gerek sözleşmeye bağlı gerekse sözleşme dışı sorumlulukta, zarar gören hastanın üzerindedir.

SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT

MANEVİ TAZMİNAT: Bu tazminat, gerek sözleşmeye dayalı gerekse sözleşme dışı sorumlulukta, manevi zarar gören hastaya ödenir. Estetik cerrahın kusurlu tıbbi müdahalesinin sonucunda ortaya çıkan ve hastanın maruz kaldığı acı ve ızdırapların karşılığı olarak hükmedilen bir tazminattır. Bedeni zarara uğrama ve ölüm halleri dışında, hastanın estetik cerraha veya hastaneye karşı yöneltebileceği manevi tazminat taleplerine uygulanacak Borçlar Kanununun 49. maddesinin birinci fıkrasına göre; *"Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir."*

KONU AKIŞI

- ESTETİK AMELİYATLARIN NİTELİĞİ
- ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU

SÖZLEŞMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Sözleşmenin Niteliği

- a. Vekalet Sözleşmesi
- b. Eser Sözleşmesi

Sorumluluğun Şartları

- a. Sözleşmeye Aykırılık
- b. Kusur
- c. Zarar
- d. Nedensellik Bağı

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

VEKALETSİZ İŞ GÖRMEDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

- KAMU / ÖZEL HASTANEDE ÇALIŞAN ESTETİK CERRAHIN SORUMLULUĞU:
- SORUMLULUĞUN SONUCU OLARAK TAZMİNAT
- **SORUMLULUKTAN KURTULMA**

SORUMLULUKTAN KURTULMA

NEDENSELLİK BAĞININ KESİLMESİYLE: Yukarıda da izah edildiği gibi mücbir sebep ya da hastanın veya üçüncü kişinin nedensellik bağına kesecek yoğunluktaki kusuru varsa, artık estetik cerrahın veya kamu hastanesinin ya da özel hastanenin sorumluluğundan söz edilemez.

SORUMLULUKTAN KURTULMA

SORUMSUZLUK ANLAŞMASIYLA: Diğer bütün sözleşmelerde olduğu gibi, estetik cerrah ile hasta veya özel hastane ile hasta arasındaki sözleşmelere de, sorumsuzluk maddesi konulabilir veya özel olarak bir sorumsuzluk anlaşması yapılabilir. Ancak Borçlar Kanununun 115. maddesinde, "*Borçlunun ağır kusurundan sorumlu olmayacağına ilişkin önceden yapılan anlaşma kesin olarak hükümsüzdür. Borçlunun alacaklı ile hizmet sözleşmesinden kaynaklanan herhangi bir borç sebebiyle sorumlu olmayacağına ilişkin olarak önceden yaptığı her türlü anlaşma kesin olarak hükümsüzdür. Uzmanlığı gerektiren bir hizmet, meslek veya sanat, ancak kanun ya da yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütülebiliyorsa, borçlunun hafif kusurundan sorumlu olmayacağına ilişkin önceden yapılan anlaşma kesin olarak hükümsüzdür.*" hükmü öngörüldüğünden, estetik cerrahın veya özel hastanenin kast veya ağır ihmali için sorumsuzluk anlaşması yapması mümkün değildir.

SONUÇ

Hasta ile estetik cerrah arasında sorumluluk konusunda ortaya çıkacak uyuşmazlıklar aralarındaki sözleşmeye ilişkin hükümlere göre çözümlenecektir. Estetik cerrahın, sözleşmeye aykırılık yanında, haksız fiil veya vekaletsiz iş görme hükümlerine göre de sorumlu tutulabilmesi mümkündür.

Yargısal sürecin çok uzun sürmesi ve ispat zorlukları sebebiyle, diğer tıbbi müdahalelere nazaran estetik ameliyatlardan kaynaklanan zararlar için yakın zamana kadar hukuki yollara çok az baş vurulmasına rağmen, bilinen nedenlerle bu tür zararların tazmini amacıyla daha fazla dava açılmaya başlanmıştır.

SONUÇ

Estetik ameliyatların eser sözleşmesi olup olmadığı konusunda lehte ve aleyhte görüşler bulunmaktadır. Estetik cerrahın canlı bir organizma üzerinde çalıştığı ve bu organizmanın müdahale sırasında veya sonrasında nasıl bir değişim göstereceğinin önceden tahmin edilemeyeceği, dolayısıyla hekimin estetik müdahalelerde sonucu garanti etmesinin çoğu kez mümkün olamayacağı gerçeğinden hareketle, estetik ameliyatların eser sözleşmesi kapsamında değerlendirilmesinin doğru olmadığı düşüncesindeyiz.

Sabrınız için teşekkürler...

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUK

Estetik cerrah ile hasta arasında kural olarak bir sözleşme ilişkisi bulunduğundan, yardımcı personelin haksız fiilinin sözleşmeye aykırılık oluşturduğu hallerde, Borçlar Kanununun **116. maddesine** göre sorumluluk söz konusudur. Hastanın, sözleşmeye aykırılığa dayanarak dava açtığı hallerde, estetik cerrah Borçlar Kanununun 116. maddesine, açılan davanın haksız fiile dayanması durumunda ise Borçlar Kanununun **66. maddesine** göre sorumlu olduğundan, bu iki sorumluluk hali yarışmaktadır. Yani hasta dilediği hükme dayanarak dava açabilir. Ancak, estetik cerrah ile hasta arasında bir sözleşme ilişkisi bulunmuyorsa, sadece 66. madde uygulama alanı bulur.